

Tasarım Odaklı İnovasyon:

Tasarım Odaklı Yaklaşımlar İle İnovasyon Kapasitesini Artırmak

Ali Kaan İlhan
Hexagon Studio

6 Mayıs 1994'te Bilecik'te doğdu. Çocukluğundan beri otomobiller ve tasarıma olan tutkusunu Endüstriyel Tasarım mesleğinde ifade etme idealiyle önce Eskişehir Güzel Sanatlar Lisesine girdi. Ardından da Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümüne başladı. Öğrenim hayatı boyunca birçok sergi ve endüstriyel tasarım projesinde yer almanın yanı sıra inovasyonla ilgili gelişmeleri yakından takip etti. 2015 yılında başladığı Hexagon Studio kariyerinde otomotiv, savunma sanayii, havacılık, perakende gibi bir çok sektörde yenilikçi projelere imza attı. THY koltuk arkası ekran tasarımı, THY check-in kioskları, 4x4 zırhlı askeri araç tasarımı, toplu taşıma araçları, elektrikli ulaşım ve kargo araçları, Londra taksi projesi gibi endüstriyel tasarım, kurum ve ülke adına değer yaratan projelerde yer aldı. Hexagon Studio bünyesinde kurguladıkları "Tasarım Odaklı Düşünme ve Yaratıcı Düşünme Teknikleri" eğitim içeriklerinin kurum içi ve kurum dışındaki eğitim faaliyetlerinde mentor ve eğitmen olarak yer aldı. Bu bağlamda oluşturulan takımlarda inovasyon projelerine ve kurum içi inovasyon kültürünün yayılmasına katkı sağladı. Bunlarla birlikte çeşitli kurum ve üniversitelerde Tasarım Odaklı Düşünme'nin yaygınlaştırılması kapsamında eğitimler vermeye devam etmektedir. İş dışındaki zamanlarda resim yapmakta, tasarım projeleri üretmekte, iş modelleri kurgulamakta, kitap, makale ve eğitimlerle donanımını artırmaya çalışmaktadır. Sanat, mimari ve kültürel dokudan beslenerek üreten insan olma yolunda kendini daima canlı tutmaya çalışmaktadır.

Giriş

Ülkemizde refahı artırmaya yönelik değer üreten araçların popülist bir yaklaşımla amaç haline getirilmesi uluslararası alanda rekabetçi ve özgün değerler üretme konusundaki tikanıklığı da beraberinde getirmektedir. Özellikle yaratıcılık içeren konularda, buraya özgü kavramları, işleri çıkarmakta çok zorlanıyoruz. Bu nedenledir ki inovasyon ekosistemi uluslararası iyi örneklerin kopyalanması ve ülkemizde uygulanmasından öteye çok geçmemektedir. Yeni girişimler boyutunda ise yatırımcıların az riskinden dolayı denemiş işlerden ilerlemeleri nedeniyle bu kopyalama mekanizması güçleniyor. Dolayısıyla kullanıcının problemlerini doğru anlamayı ve yaratıcı çözümler geliştirme döngüsü göz ardı edilerek elde edilen başarılı maksimum global örneklerin başarılı bir yerel operasyonu olmakla sınırlı kalıyor. İnovasyonu bir trendden öte hedef kitlenin ihtiyacını ve problemlerini doğru tanımlayan temeller üzerine oturtmalıyız, bu bağlam göz önünde bulundurulduğunda tasarım odaklı yaklaşımlar başarılı bir inovasyonun kapisını aralamaktadır.

Ürün yaklaşımından hizmet yaklaşımına, donanımdan yazılıma veya fiziksel den dijital her şirket, kullanıcı deneyimine odaklanmak durumunda. İşini küresel boyuta taşımak isteyen her şirket farklı kültürel bağlamlara uyum sağlayabilecek iş süreçleri geliştirerek rekabette sıyrılmaktadır.

Bu nedenle stratejik bir araç olarak tasarım, firmaların inovasyon performansını geliştirmek üzere etkin bir biçimde kullanılmalıdır.

İnovasyon ve Türkiye için Önemi

Firmaların ve ulusların rekabetçilikleri "inovasyon" yapabile yeteneklerine bağlıdır. Günümüzde inovasyon sadece bilim ve teknolojik alandaki gelişmelere değil; aynı zamanda teknoloji, hizmet, kullanıcı-merkezlilik ve sosyal inovasyon arasında köprü olarak hareket edebilen tasarım odaklı gelişmelere bağlıdır. Bu nedenle sanayileşmiş ülkelerin iktisadi performanslarında inovasyon yapabile yeteneklerine önemli katkı sağlamakta inovasyon için tasarım önemli bir araç olarak kabul görmektedir.

Stratejik bir araç olarak tasarım; firmaların inovasyon ve marka iletişim politikası performansını geliştirmekte, ülkelerin ihracat potansiyelini ve rekabet gücünü geliştirmeye katkıda bulunmaktadır. Sunulan bu çalışma da, firmaların kurumsal amaçlarını belirleme ve amaçlarına ulaşmada kullandıkları inovasyon stratejilerinde tasarımın itici gücünün etkisiyle katma değer yaratmada nerelere ışık tutacağını ve uygulama adımlarını göstermek hedeflenmiştir. her ne kadar literatürde inovasyon üzerine yazılmış geniş yayımlar bulunsada rekabet sahasını genişletmek açısından özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için "Tasarım Odaklı İnovasyon" kavramı üzerinde durulması gereken yeni bir kavramdır, bu çalışma kapsamında firmalarda tasarım odaklı inovasyon kavramı için bir farkındalık oluşturma inovasyon döngüsünde tasarımın itici gücünün farkedilmesi ve süreçlerde etkin kullanımının kültürel entegre edilmesi konusunda farkındalık geliştirmesi amaçlanmaktadır. Firmalar bazında oluşturulacak bu farkındalık konvansiyonel fikir-ürün döngüsü yerine yıkıcı yeniliklere veya mevcut pazarlarda daha rekabetçi ve özgün ürünlere kapı açabilecek ve firma bazlı bu dönüşümler topyekün bir kalkınmaya da fayda sağlayacaktır.

Yöntem

1. Tasarım Odaklı Yaklaşımlar

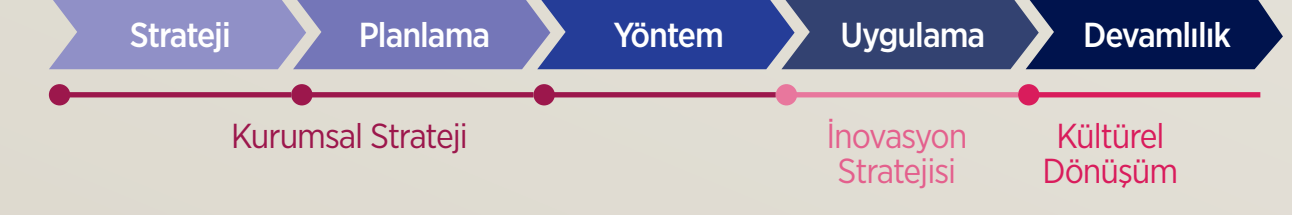
Tasarımı, bir problem çözme ve karar alma modeli haline getiren yaklaşım, problemin ortamiyla empati kurulması, gözlem yapılması ve sonucunda yaratıcı çözümün bulunmasına temel oluşturmaktadır.

2. İnovasyon Süreçleri

Sözcük anlamı 'değer yaratan yenilik' olan İnovasyon aynı zamanda bir zihniyet ve kültürel değişim olgusudur. Bu nedenle inovasyonu gerçekleştirecek en önemli stratejik araçlardan olan tasarımdan bağımsız düşünemeyiz. Çünkü tasarımın asıl önemi, karar alma, problem çözme ve değer yaratma faaliyetlerine bütüncül bir yaklaşım getirmesinden gelir.

İnovasyon süreçlerine dair pek çok araştırma ve kaynak mevcuttur, konuyu bağlamından koparmamak için şirketlerde inovasyon dönüşümü için takip edilmesi gereken adımları vermekle beraber bu çalışmada detaylandırılmayacaktır. Firmalarda inovasyon dönüşümü için izlenmesi gereken adımları aşağıda yer almaktadır;

Kurumsal İnovasyon Stratejisi

3. Tasarım Odaklı Düşünme

Büyük ölçekli organizasyonlarda global çaplı yaşanan değişiklikler tasarımı kurumun merkezine daha da yakın bir noktaya konumlandırmaktadır. Ancak yaşanan değişim estetikle ilgili değil, tasarım prensiplerini insanların/sirketlerin iş yapış şekillerine uyarlamakla ilgilidir.

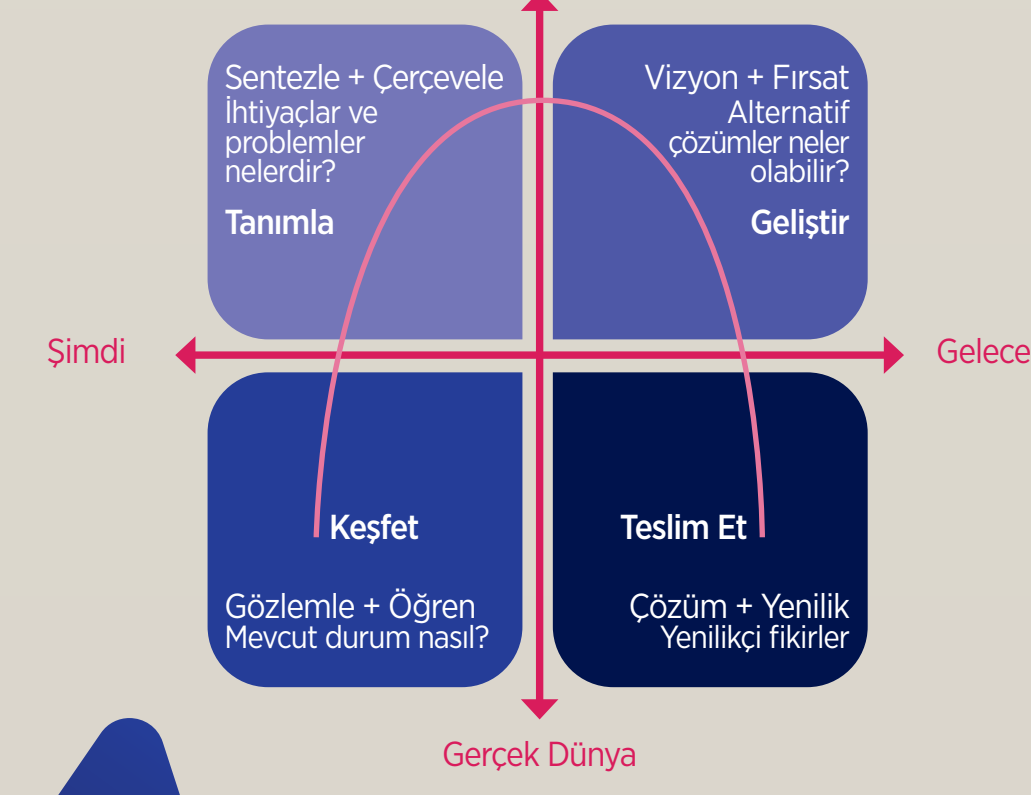
Bu yeni yaklaşım aslında modern teknoloji ve modern iş dünyasının artan karmaşıklığından doğan bir gereklilik. Bu karmaşıklık birçok farklı biçimde kendini gösterebilir. Bazen ürünün merkezinde yer alan yazılımın donanımla entegre edilmesi ve kullanıcı açısından basit ve sezgisel hale getirilmesi. Bazen bir sağlık hizmeti tasarlanması, bazen de değişen rekabet koşullarında ayakta kalabilmenin bir yolu olarak kendini gösterir. Bu örneklemeler elbette epey çoğaltılabilir fakat tüm bunların ortak noktası şudur: İnsanlar, teknolojilerle ve diğer sistemlerle olan etkileşimlerinin basit, anlaşılır, sezgisel ve keyifli olması ister.

Bu tür etkileşimler kurmak ve esnek bir organizasyon kültürü geliştirmek için en iyi araçlardan biri tasarım odaklı düşünme biçimidir. Tasarım odaklı kültür, tasarımı rol olarak görür ve fikirleri hayata geçirmeye yardımcı olan herkesin başvurabileceği bir prensipler bütünüdür.

Tasarım odaklı bir organizasyon, çalışanlarının, kullanıcılar ile empati kurabilmesi için insanların ne istediği ve neye ihtiyacı olduğunu belirlemeleri ve buradan veriyeye dayalı yorumlar oluşturmalarını sağlar. Bu yorumları nicel olarak ifade etmek oldukça zordur, tasarımın önemini anlatan organizasyonlar ürün ve hizmetlerini tanımlarken arzuları, heyecanları, katılcılığı ve deneyimi vurgulayan sözler kullanır. Bir ürüne veya hizmete yönelik değer önermesinin somut faydaları ve gereksinimleri kadar duygusal etkisini de konuşur ve tartışır.

Tasarım odaklı bakış açısı teknolojinin insanıllaştırılması ve anlamlı ürün ve hizmetler oluşturma adına etkili bir fırsat araçtır. Bu bakış açısını uygulamak ve bir refleks haline getirmek kolay değildir. Fakat bunun yapıldığı bir iş ortamı insanların bir parçası olmak isteyeceği, değişen iş dinamiklerine hızlı yanıt veren ve katılımcılara sorumluluk ve etki alanı sağlanması nedeniyle tercih edilir olacaktır. Tasarım empatik doğası gereği tüm bunları gerçekleştirmek adına etkili bir stratejik araçtır.

Tasarım Odaklı Düşünme Süreçleri 4D Matrisi

Öneriler ve Sonuç

Araştırma kapsamında ulusların kalkınabilmesi ve firmaların rekabetçiliklerini artırmaları için inovasyon konusundaki yeteneklerini artırmaları hususundaki gereklilikten, bu hedefe giderken tasarımın ve tasarım odaklı yaklaşımların ne denli önemli olduğundan bahsedilmiş aynı zamanda inovasyon süreçleri ile tasarım odaklı düşünme süreçlerine yer verilmiştir.

Gelinen noktada ise aslında inovatif yaklaşımlar ile tasarım odaklı yaklaşımların ne denli benzer amaca hizmet ettiği ve özünde ihtiyacı ve problemi ele alan değer odaklı yaklaşımlar olduğu görülmüştür.

Tasarım odaklı düşünme süreçleri doğru işletildiğinde inovasyon kaçınılmazken, inovasyon süreçleri tasarım odaklı düşünme araçlarıyla daha etkili hale gelmekte ve başarıya ulaşmaktadır. Bu nedenle araştırma kapsamında bu iki kavramı birleştirmeye yönelik bir tutumla "Tasarım Odaklı İnovasyon: Tasarım Odaklı Yaklaşımlar İle İnovasyon Kapasitesini Artırmak" başlığına dikkat çekilmiştir.

Araştırma kapsamında ulusal ve firma bazlı rekabet gücünü ve inovasyon yapabile kabiliyetlerini artırmaya yardımcı olmak adına süreçler detaylandırılmaya çalışılmış, uygulayıcılar için projenin bir çıktısı olarak hangi aşamalarda hangi araçların faydalı olabileceğine dair yandaki yol haritası verilmiştir.

Kaynaklar

- Brand Finance Turkey 100 Report. (2020). <https://brandirectory.com/download-report/brand-finance-turkey-100-2020-full-report.pdf>
- Kolko, Jon. (2015, Eylül). "Tasarım Odaklı Düşünme Rüşünü İspatlıyor." <https://hbrturkiye.com/dergi/tasarim-odakli-dusunme-rustunu-ispatluyor>
- Er, Alpay (2009). "A Creative Convergence of Modernity, Globalization and Tradition: Understanding Industrial Design in Turkey", Asia Design Journal
- Teymur, N. (1998). Temel tasarım, temel eğitim. Ankara: Odtü Mimarlık Fakültesi. II.
- Brown, Tim. (2009). "Change By Design"
- Satell, Greg. (2017). "Mapping Innovation"
- Özkan, Gülay. (2015, Eylül). "Tasarımın Asıl Türkiye İçin İyi Bir Fırsat." <https://hbrturkiye.com/dergi/tasarim-asil-turkiye-icin-iyi-bir-firsat>

tasarım odaklı düşünme araç seti	keşfet	tanımla	geliştir	teslim et	1 gün ile 2-3 günlük tasarım döngüsü boyunca uygulanabilir araç, örneklere: 1-2 gün 3-7 gün	Hangi Tasarım Odaklı Düşünme Araçlarını Hangi İnovasyon Süreçlerinde Stratejik Bir Araç Olarak Kullanabiliriz ?				
						Strateji	Planlama	Yöntem	Uygulama	Devamlılık
İnternet Araştırması	●				+	+				
Literatür İncelemesi					+	+				
Paydaş Haritası		●	●			+				
Marka Kimliği Araştırması	●				+	+				
Ürün DNA Analizi						+				
Empati İçin Mülakat	●	●	●			+				
5N+1K			●	●	+	+				
Tasarım Sondası					+	+				
Kullanıcı Gözlemi						+				
Kullanıcı Yolculuğu Haritası						+	+			
Hikaye Panosu							+			
Problem/İhtiyaç Tanımı							+			
Problem/İhtiyaç Önceliklendirme							+			
Beyin Fırtınası	●	●	●	●	+	+				
Tersine Beyin Fırtınası		●	●	●	+	+				
Beyin Yazımı ve Çizimi						+				
Birlikte Yapma	●	●	●	●	+	+				
SCAMPER						+				
Paralel Prototipleme			●	●		+				
Tasarım Görselleştirme			●	●		+				
Hizmet Planı						+	+			
Odaklanmış Deneyler, Kritik Deneyim Prototipi							+			
Prototipleme							+			
Minimum Uygulanabilir Ürün						+	+			
Geri Bildirim Alma Dökümanı	●	●	●	●		+	+			
Alınan Dersler						+	+			